

Posudek diplomové práce Terezy Holatové *Svět domorodých kultur v díle Miguela Ángela Asturiasa*

Tereza Holatová předložila soustředěnou studii. Přispělo k tomu již dobře vymezené a důležité téma: prolínání kulturních tradic je podstatné jak pro románovou tvorbu guatemalského nositele Nobelovy ceny, tak obecněji pro specifičnost hispanoamerické literatury. Soustředěnost výkladu pak zajistilo promyšlené rozvržení práce, od jasného úvodu, přes dvě krátké kontextové kapitoly a stěžejní tematický rozbor vybraných motivů ve třech Asturiasových dílech, po dobře formulovaný závěr.

Biografická kapitola se z hlediska tématu práce zaměřuje na to, jak byl Miguel Ángel Asturias formován obojí kulturní tradicí: v dětství a mládí měl zkušenost se sociální situací Indiánů a vyprávěním jejich mýtů, v Paříži byl okouzlen avantgardním rozmachem evropského umění, zvláště surrealismem. Autorka vystihuje, že se Asturias obrátil k důležitosti indiánských kultur právě v Paříži, kde našel i kritickou distanci k evropské civilizaci prošlé první světovou válkou. Relativně harmonický obraz této fáze Asturiasova života, v souladu s prostudovanou sekundární literaturou, nenarazil na některé sporné momenty, na něž kritikové upozorňují v novější době: jde zejména o polemiku kolem Asturiasovy disertace, kde sociální postavení Indiánů nahlížel z nadřazené perspektivy, i o fakt, že „objevení Indiánů“ při studiích na Sorbonně má více kulturní než sociální dimenzi a je posléze adresováno hlavně evropskému publiku (což je problém i dalších hispanoamerických spisovatelů tzv. *boomu*). Diplomantka by se k tomu mohla vyjádřit při obhajobě.

Informaci o mayské kultuře pojala autorka i při stručnosti v celém jejím vývoji, což svědčí to o její vědecké dispozici zkoumat věci od základu. Ve vlastním výkladu se pak těchto informací skutečně dovolává.

V interpretaci přítomnosti domorodých tradic v Asturiasově díle autorka vědomě sahá k sledování přírodních motivů napříč díly, což bývá v diplomových pracích příčinou neúspěchu, kterému se však vyhnula jednak zdůvodněnou volbou takového přístupu, jednak malým počtem zkoumaných děl a smyslem pro literárnost textů.

Základním rysem indiánské tradice a východiskem interpretace je vidění světa jako kosmického celku. Tím je bezpochyby vystiženo to podstatné, jakkoli by bylo možno upozornit i na symbolistický, modernistický zdroj úsilí o celistvost. Ale pro vlastní téma a jeho zvládnutelnost je dobře, že výklad preferuje indiánské souvislosti, kdežto evropskou tradici v Asturiasově díle konstatuje celkově a v rozbořech se k ní detailněji nevrací (surrealismus, baroko). Přínos této diplomové práce pro interpretaci Asturiasových próz spočívá ve zviditelnění domorodých podtextů, které evropskému čtenáři unikají. Proto se také více zaměřuje na *Legendy z Guatemaly* a román *Kukuřiční lidé* než na román *Pan prezident*. Detailní ponoření do četby textů sleduje přírodní motivy zejména v jejich symbolickém významu s podtextem mayského náboženství, méně v jejich bezprostřední přítomnosti v každodenním životě společnosti (podvojnost označovaná svého času za magický realismus). V některých případech až příliš převáží kulturněhistorické významy motivů nad jejich přítomností v Asturiasových dílech (motiv hory). Důležité však je, že kontextové kulturní souvislosti nevytěsňují textový rozbor. Nápadité jsou intertextové odkazy na mayskou knihu *Popol Vuh*. Autorka pronikavě postihuje významovou mnohoznačnost motivů, kterou naznačují už názvy kapitol: Kukuřice – lidé a bozi, Voda životadárná a zničující, Zvířata – ochránci, nepřátelé a

dvojníci. Intenzívně jsou tyto motivy interpretovány zejména v kapitolách o vodě a o zvířatech. Právě autorčina vnímavost pro „dění smyslu“ a schopnost je múzicky vyjádřit dává diplomové práci vysokou kvalitu.

Práce je napsaná odborným stylem soustředěným na přesnost myšlení a výrazu a zároveň pěkným literárním jazykem. Pro příklad poslední věta: „Zavádí nás tak do světa, ve kterém se mísí mytická tradice mayské populace s evropskou kulturou, do světa, který je bludištěm jak pro poutníky, tak pro ty, kteří záhadnému místu říkají domov.“ Autorka také profesionálně zvládá práci s odbornou literaturou.

Doporučuji diplomovou práci Terezy Holatové k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

prof. Anna Housková
oponentka

31. 8. 2020